

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение муниципального образования
«Кошехабльский район»
«Средняя общеобразовательная школа № 3 имени Первого Президента Республики Адыгея
Джаримова Аслана Алиевича»

РАССМОТРЕНО

на заседании

педагогического совета

СОШ № 3

Протокол № 1

от «30» августа 2024 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель

директора по УВР

 / С.Б.Кусева

« 30 » августа 2024 г

УТВЕРЖДЕНО

Директор

МОБУ СОШ № 3

 С.Ю.Хасанова

« 30 » сентября 2024 г.

Приказ № 55

Рабочая программа
учебного предмета
«Родной (адыгейский)
язык»
для обучающихся 7 кл.

а.Егерухай

2024

Федеральнэ къэралыгъо гъэсэныгъэ стандартым елъытыгъэу гъэпсыгъэ
ушъыйхэр

АДЫГАБЗЭ

Я 7-РЭ КЛАСС

Ущызгъэгъуаз

Адыгабзэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъуабз, адыгэ лъэпкъым иныдэльфыбз. Федеральнэ къэралыгъо гъэсэныгъэ стандартыр гурыт еджаплэмклэ программэм ылъапсэу щыт. Адыгабзэр зэрагъашлэмэ цыфым ищылэныгъэ бзэм мэхъанэу щиубытырэр клэлэеджэкло цыкълухэм къагурэло, ялъэпкъ зэхашлэ хегъахъо. Клэлэеджаклохэм ягупшысэ-гулъытэ нахь чан хъунымклэ, яакъыл, ятворческэ гупклагъэ хэхъонымклэ, зэклэмкли егъэджэн процессымклэ бзэр лъапсэу щыт.

Предметэу «Адыгабзэр» чыплэ гъэнэфагъэ ит. Бзэм иурокхэм клэлэеджаклом шлэныгъэ гъэнэфагъэхэр кылэклахъэх, идунэееплъыклэ нахь зеушъомбгъу, жабзэу лугъыр нахь бай мэхъу, кылэклэхъэгъэ шлэныгъэхэр ищылэныгъэклэ къешъхъапэ. Итворческэ нэшанэхэр кыгъэльэгъонымклэ жэрыло жабзэр ыкли тхэныр егъэфедэ, ИКТ-хэр (информационно-коммуникационнэ технологиехэр) мыщ щигъэфедэнхэ елъэкълых.

Гурыт еджаплэмклэ предметэу «Адыгабзэм» мурадэу кыгъэгъуцухэрэр:

- Клэлэеджаклохэм ягушъхъэ лэжыгъэ ибаигъэ хэхъоныгъэхэр фэшлыгъэнхэр, яродинэ, ялъэпкъ культурэ, шэн-хабзэхэр ашлэхэу, нэмыкл лъэпкъхэм якультурэ, яшэн-хабзэхэм лъытэныгъэ афашлэу гъэсэгъэнхэр;

- Шлэныгъэхэм якъэклоплэ амал шъхъалэу бзэр зэрэщытыр, моральнэ-этическэ шапхъэхэу обществэм хэлъхэр къалэклэхъанхэмклэ шлуагъэу илэр къагурылоныр;

- Яныдэльфыбзэ уасэ фашлэу, бзэр лъэпкъ культурэм илахьышлоу зэрэщытыр къагурылоу плугъэнхэр;

Зэлылэсыныгъэмклэ, цыфхэр зэдэгущылэнхэмклэ бзэм мэхъанэу илэр зэхашлыкълыхы.

Личностнэ зэфэхьысыжьхэр

Я 7-рэ классыр къэзыухырэ клэлэеджаклом:

- Адыгабзэм имэхъанэ, пшъэрылъэу зэрихъэхэрэм ащыгъозэныр.

- Адыгэ Республикэр шлу ылъэгъуныр, ихъишъэ, икультурэ ащыгъозэныр, лъэпкъэу кызыхэкълыгъэр, иныдэльфыбзэ ыгъэльэплэнхэр.

- Зэфэшъхьаф лъэпкъэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм якультурэ лъытэныгъэ афишлыныр.

- Ыгу илбыр шъхьафнтэу кырилотыкынымкӀэ гуцылэ пчъагъэу, грамматическэ шыкӀэ-амалэу лӀкӀэлъхэр икӀу фӀдизэу ыгъӀедӀнхэр, иакъыл, итворческэ ыкӀи моральнэ нэшанӀхэм хӀхъоныгъӀхэр афӀхъунхэр.

- Эстетическэ мӀхъанэу адыгабзэм илӀэр зӀхишӀӀэныр, адыгабзӀр кыухъумӀныр, икӀэбзагъэ лъыплӀӀэныр, ижабзӀ хӀхъо фишӀызӀпытыныр.

- Этическэ, эмоциональнэ-нравственнэ фыщытыкӀэ гъӀнӀфагъэ цӀыфхэм афырилӀӀэныр.

- Социальнэ чӀыплӀэ (ситуацие) зэфэшъхьафхэм хӀкӀыплӀэ къафигъотын ылӀӀэкӀыныр.

Метапредметнэ зӀфӀхъысыжъхэр

Я 7-рӀ классыр къэзыухырӀ кӀӀлӀеджакӀом:

- Коммуникативнэ ыкӀи шӀӀӀэныгъэ къэзытырӀ пшъӀрылӀхэр гъӀцӀкӀагъэ хъунхэм пае жабзэм иамалхэр ыгъӀедӀнхэр.

- Предметнэ ыкӀи межпредметнэ шӀӀӀэныгъӀхэр кыӀӀӀкӀӀхъанхэр.

- ИжабзӀ ыгъӀедӀнымкӀэ шыкӀэ-амалэу шыӀӀхэр зӀкӀэ кыӀӀӀкӀӀхъанхэр.

- ЕджӀнымкӀэ мурадэу ыкӀи пшъӀрылӀӀу щытхэр ыштӀӀнхэр, зӀригъӀцӀкӀӀшт амалхэр зӀригъӀгъотынхэр.

- Тхыгъэ е жӀрыӀо жабзӀкӀэ къӀӀогъэ текстыр тӀрӀзӀу кыгурыӀоныр.

- Текстым къеджӀкӀэ зэфэшъхьафхэмкӀэ къеджӀн ылӀӀэкӀыныр.

- ЗӀшӀӀохыгъӀн фӀе лӀфым творческэ ыкӀи поисковӀэ екӀӀӀакӀӀэ кыфигъотыныр.

- ЗӀгъӀпшӀӀным, анализым, синтезым, зӀфӀхъысыжъым логическэ екӀӀӀакӀӀӀр арихъылӀӀэныр.

- ЗыдӀгущылӀрӀм едӀлуныр, диалогым хӀлӀжъӀӀныр, ежъ иеплӀыкӀӀхэм атемыфӀрӀ еплӀыкӀӀхэр щылӀӀнхӀ зӀралӀӀкӀыщтыр кыгурыӀоныр.

- Ежъ иеплӀыкӀӀхэр кырилотыкӀыӀнхӀ ылӀӀэкӀыныр.

- КъӀбар лъыгъӀӀӀс жъугъӀхэм, компакт-дискхэм (еджӀным фӀгъӀхъыгъӀхэм), Интернетым ищыкӀӀгъӀ информацием ащылӀыхъун, кырихыӀн ылӀӀэкӀыныр.

Предметнэ зэфэхьысыжьхэр

Я 7-рэ классыр кьэзыухырэ к1элэеджак1ом:

• Адыгэ лъэпкъым ыбзэрэ икультурэрэ зэпхыгъэхэу зэрэщытхэм, ц1ыфым ищылэныгъэк1э, обществэмк1э бзэм мэхьанэу илэхэм щыгъозэнхэр.

• Адыгабзэр адыгэ лъэпкъым зэрибзэр, зэрэкъэралыгъуабзэр, ц1ыф лъэпкъэу Адыгэ Республикэм исхэр зэдэгущылэнхэмк1э, зэгурылонхэмк1э адыгабзэр амалыш1оу зэрэщытыр ыш1нхэр.

• Щыфым иакъыл, итворческэ нэшанэхэм ахэгъэхъонымк1э, бзэм мэхьанэу илэр аш1эныр.

Орфографическэ хабзэхэр, тамыгъэ гъэуцуным ихабзэхэр (ак1угъэм елътыгъэу) текстым щигъэфедэн ылъэк1ынхэр, компьютерымк1э текстхэр ытхынхэу, ытхыгъэр зэригъэфэжьи ылъэк1ынэу зэригъэш1эныр.

Едэлунымрэ еджэнымрэ

• Тхыгъэ е жэрылок1э кьэлэгъэ текстыр (итемэ, имурадхэр) тэрэзэу кьагурылоныр.

• Текстэу зэджагъэхэм план фаш1ыныр, текстым, тхылъым, гъэзетхэм 1оф адаш1ышъуныр.

• Гущылалъэхэм, нэмык1 хэгъэхъо литературэм (электроннэхэри хэтхэу) шъхьафитэу 1оф адаш1эныр.

Гушылэнымрэ тхэнымрэ

• Текстыр зэрэгъэпсыгъэ шапхъэхэр кьыдэлътытагъэу шъхьафитэу, тэрэзэу игушшысэхэр кьытхынхэр е жабзэк1э кьырилотык1ын ылъэк1ынхэр.

• Ежъ зэхихыгъэм, зэджагъэм, ылъэгъугъэм фэгъэхьыгъэ иеплъык1эхэр, ифыщытык1хэр кьырилотык1ынхэ ылъэк1ыныр.

• Зэдэлугъэхэ е зэджагъэхэ текстыр кьатхыжьи е кьалотэжьи ылъэк1ыныр.

• Ежъ игущылэхэм алътплъэжьиныр, хэукъоныгъэхэр ыгъэтэрэзыжьиныр.

• Монологым, диалогым иамалхэр ыш1энхэр, ыгъэфедэнхэр, доклад мыинхэр ыгъэхъазырынхэшь, ежъ илэгъухэм апашъхэ кьыщыгущылэныр.

Зэдэгущыгъум орфоэпие, лексикэ, грамматикэ шэпхъэ шъхьалэхэу адыгэ литературабзэм илэхэр ык1и бзэ этикетыр щигъэфедэнхэр.

№ п/п	Темэр	сыхьат пчъагъэр	уахътэр	
			план	факт
1	Ктэджыктыжын. Адыгабзэм иедзыгъохэр. Фонетикэр	1		
2	Гушытэгъэпсыныр. Лексикэр	1		
3	Морфологиер. Бзэ лъэпсэ гушытэхэр, ахэмэ язэхъоктыкI	1		
4	Диктант	1		
5	Глаголыр. Лъытэс ыкIи лъымытэс глаголхэр	1		
6	ЛъыкIотэрэ ыкIи лъымыкIотэрэ глаголхэр	1		
7	Ухыгъэ ыкIи мыухыгъэ глаголхэр	1		
8	Глаголхэр лъэпсанэхэмкIэ гъэпсыгъэ зэрэхъухэрэр	1		
9	Глаголым иуахътэхэр. Мы уахътэр	1		
10	БлэкIыгъэ уахътэр	1		
11	БлэкIыгъэгъэ уахътэр	1		
12	КъэкIощт уахътэр	1		
13	Жи Темэу «Глаголым иуахътэхэр» фэгъэхьыгъэ рассказэу «Сиунагъо ихэр»	1		
14	Глаголым инаклонение шъуашэхэр. КъэзIотэрэ ыкIи унэшъо наклонениехэр	1		
15	Зэлытыгъэ ыкIи шIоигъо наклонениехэр	1		
16	Мыдэныгъэ шъуашэр. УпчIэ шъуашэр	1		
17	ФэштIэн, дэштIэн, егъэштIэн глаголхэр. Глагол лъэпсэужхэр	1		
18	Глаголым иморфологиие зэхэфын	1		
19	Диктант «Пшъэшъэ лъэшыр»	1		
20	Диктантым изэхэфын. Причастиер	1		
21	Причастиехэр падежхэмкIэ ыкIи пчъагъэхэмкIэ зэрэхъокIхэрэр	1		
22	Причастием иморфологиие зэхэфын	1		
23	Деепричастиер – мыухыгъэ глагол шъуаш	1		
24	Деепричастиехэр зэрэхъокIхэрэр	1		
25	Деепричастиехэм ятхыкI. Деепричастием иморфологиие зэхэфын	1		
26	Диктант «ГушIуагъо»	1		
27	Наречиер	1		
28	Наречиехэр гъэпсыгъэ зэрэхъухэрэр	1		
29	Наречиехэм ятхыкI. Наречием иморфологиие зэхэфын	1		
30	Бзэ тэпытэгъу гушытэхэр. ГушытэлыкIохэр	1		
31	ГушытэлыкIохэр зэрэгощыгъэхэр, ятхыкI	1		
32	Зэпххэр. Зэпххэр зэрэгощыгъэхэр	1		
33	Гушытэгъусэхэр. Гушытэгъусэхэм ятхыкI	1		
34	Междометиехэр ыкIи мэкъэпэшI гушытэхэр	1		
35	Шъэсэ зэфэхьыс диктант	1		